

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 239/2018-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. júla 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED], právne zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Mikuľakom, Františkánska 5, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. júna 2018 elektronickou formou doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v novembri 2014 sťažovateľ podal na generálnej prokuratúre trestné oznámenie na [REDAKOVANÉ], ktorý je vyšetrovateľom Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície Michalovce, pre podozrenie spáchania trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“). Generálna prokuratúra o tomto trestnom oznámení rozhodla tak, že ho odstúpila z dôvodu príslušnosti Okresnému súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) k sp. zn. 1 T 123/2014 (ďalej len „predmetné trestné konanie“) s poukazom na § 238 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“).

Dňa 4. apríla 2018 sťažovateľ podal na generálnej prokuratúre oznámenie o porušovaní zákonom chránených práv, pretože sa domnieva, že nebol dodržaný procesný postup, ktorý ustanovuje Trestný poriadok. Dosiaľ sťažovateľ ako poškodený nebol vypočutý vo veci ním podaného trestného oznámenia. Zároveň mu doteraz nebolo doručené ani uznesenie podľa § 197 ods. 3 Trestného poriadku, ani oznámenie podľa 199 ods. 1 Trestného poriadku, a teda podľa jeho názoru došlo nečinnosťou k porušeniu Trestného poriadku, Trestného zákona a zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov.

Generálna prokuratúra v oznámení č. k. IV/1 GPt 922/14/1000-27 zo 7. mája 2018 (ďalej aj „predmetné oznámenie generálnej prokuratúry“) uviedla, že o podaní sťažovateľa z 28. novembra 2014 rozhodla jeho postúpením z dôvodu príslušnosti okresnému súdu k predmetnému trestnému konaniu, v ktorom má sťažovateľ postavenie obžalovaného. Generálna prokuratúra zároveň poukázala na ustanovenie § 62 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého sa každé podanie posudzuje podľa jeho obsahu, a to aj keď je podávateľom nesprávne označené. Z uvedených skutočností preto generálna prokuratúra neprijala žiadne ďalšie opatrenia.

3. Sťažovateľ okrem iného uviedol, že *„trestný poriadok stanovuje presný postup, ako sú orgány činné v trestnom konaní povinné prijať a rozhodnúť o podanom trestnom oznámení, pričom tento postup je obligatórny. Zároveň, zo znenia právnej úpravy je zrejmé, že v konaní musí byť vydané rozhodnutie, proti ktorému sa v prípade potreby môže dotknutá*

osoba brániť. Napriek jednoznačnému zneniu právnej úpravy, v prípade podania trestného oznámenia zo strany sťažovateľa, tento postup dodržaný nebol. Sťažovateľ je toho názoru, že postúpenie trestného oznámenia do trestného spisu v už prebiehajúcim trestnom konaní nie je v súlade s vyššie uvedenou právnou úpravou, keďže samotný súd nerieši podané trestné oznámenia, ale rozhoduje až o podanej obžalobe. Rozhodnúť o podanom trestnom oznámení prislúcha len prokuratúre, resp. policajtovi a to postupom podľa § 197 ods. 1 alebo 2. Nevybavením oznámenia v súlade s vyššie uvedeným dochádza nielen k porušeniu ustanovení trestného zákona, ale aj samotného zákona o prokuratúre. Zároveň, nevybavením trestného oznámenia v súlade s právnou úpravou sa sťažovateľovi ako oznamovateľovi odníma účinná ochrana práv a právom chránených záujmov daných trestným poriadkom. Sťažovateľ je preto toho názoru, že postupom prokuratúry nie sú chránené jeho záujmy ako fyzickej osoby, čo priamo odporuje ustanoveniam zákona o prokuratúre.

Sťažovateľ má Ústavou SR zaručené právo na efektívne trestné konanie na ochranu svojich práv a slobôd. Pasivita orgánov činných v trestnom konaní, najmä GP SR, ktorá trestné oznámenie sťažovateľa bez ďalšieho postupu v súlade s trestným poriadkom postúpila do príslušného spisu v trestnom konaní vedenom na okresnom súde. Takýto postup vybavenia trestného oznámenia vypovedá o nesprávnom a laxnom prístupe k základným právam sťažovateľa. Z uvedených dôvodov preto sťažovateľ podáva ústavnú sťažnosť smerujúcu proti postupu prokuratúry, ktorým sa trestné konanie natrvalo skončilo bez akéhokoľvek preverovania trestného oznámenia. Zodpovednou za tento postup je Generálna prokuratúra SR, ako orgán dozoru a dohľadu nad orgánmi činnými v trestnom konaní. Sťažovateľ svojou aktivitou dal možnosť ochrániť jeho práva na účinné vyšetrovanie v rámci dozoru, ale bezvýsledne. Vykonaný postup po podaní trestného oznámenia je v právnom štáte neakceptovateľný. Prokuratúra sa podaným trestným oznámením nijako nezaoberala, nevykonala dokazovanie, nevysporiadala sa s tvrdeniami sťažovateľa, ale podané trestné oznámenie v rozpore s ustanoveniami trestného zákona doložila do iného súdneho spisu v trestnom konaní.“.

4. Na základe uvedeného sťažovateľ v petite navrhuje, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie jeho v bode 1 označených základných práv postupom generálnej prokuratúry a prikáže generálnej prokuratúre konať bez zbytočných prieťahov vo veci ním podaného trestného oznámenia. Okrem toho sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € a náhrady trov právneho zastúpenia v sume 325,42 €.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

8. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

10. Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

11. Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania.

12. Podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať označenie,

- a) ktoré základné práva alebo slobody sa podľa tvrdenia sťažovateľa porušili,
- b) právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým sa porušili základné práva alebo slobody,
- c) proti komu sťažnosť smeruje.

13. Ústavný súd zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom. Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde).

14. Vychádzajúc z obsahu sťažnosti ústavný súd konštatuje, že táto sťažnosť napriek tomu, že sťažovateľ je zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom – advokátom, nespĺňa náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom

ustanovené v § 20 ods. 1 v spojení s § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde a v § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

15. Ústavný súd konštatuje, že v sťažnosti je oddelený petit od jej ostatných častí. Ústavný súd je podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania a môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy). Formulácia návrhu na rozhodnutie vo veci samej je neúplná, keďže v ňom nie je uvedené, akým postupom generálnej prokuratúry došlo k porušeniu základných práv sťažovateľa, t. j. konkrétne označenie konania pred generálnou prokuratúrou. Z uvedeného vyplýva, že sťažnosť neobsahuje jasný (jednoznačný) návrh rozhodnutia vo veci samej (petit), ktorého vydania sa sťažovateľ od ústavného súdu domáha, vymedzený presne, určito a zrozumiteľne a takým spôsobom, aby mohol byť východiskom pre rozhodnutie ústavného súdu v uvedenej veci.

16. Ďalej ústavný súd v zhode so svojou skoršou judikatúrou považuje za potrebné zdôrazniť, že zmyslom inštitútu splnomocnenia je, že sa udeľuje inej osobe v rozsahu vymedzenom splnomocniteľom, pričom splnomocniteľ uvedeným úkonom dáva tretím osobám najavo, v akom rozsahu ho splnomocnená osoba zastupuje (m. m. I. ÚS 607/2017, I. ÚS 257/2017, I. ÚS 490/2017).

17. Ústavný súd vzhľadom na dikciu ustanovenia § 20 zákona o ústavnom súde konštatuje, že hoci sťažovateľ spolu so sťažnosťou doručil aj splnomocnenie pre advokáta na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom z 13. novembra 2017, predmetné splnomocnenie bolo udelené (len) generálne – „*a to aj v konaní pred Ústavným súdom SR*“. V prípade, že sťažovateľ udelil splnomocnenie advokátovi na zastupovanie pred ústavným súdom v konaní o tejto sťažnosti, bolo potrebné, aby splnomocnenie obsahovalo nezameniteľné a dostatočne určité označenie predmetu konania o sťažnosti, ktorým je označenie orgánu verejnej moci, proti ktorému smeruje sťažnosť, a konkrétne označenie konania pred daným orgánom verejnej moci vrátane dátumu, kedy bolo prijaté opatrenie či vykonaný iný zásah orgánu verejnej moci.

18. V tejto súvislosti pozornosti ústavného súdu neušlo, že splnomocnenie udelené advokátovi na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom (ako obligatórna náležitosť návrhu na začatie konania pred ústavným súdom v zmysle § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde) nebolo udelené na zastupovanie vo veci namietaného porušenia sťažovateľom označených práv v príčinnej súvislosti s predmetným oznámením generálnej prokuratúry, keďže predmetné splnomocnenie bolo udelené 13. novembra 2017 (približne 7 mesiacov pred podaním ústavnej sťažnosti).

19. V súvislosti s uvedenými nedostatkami ústavný súd pripomína, že tento nie je povinný ich odstraňovať z úradnej povinnosti. Na takýto postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, pričom z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010).

Ústavný súd v tejto súvislosti už vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 117/05 z 11. mája 2005 uviedol: „Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom.“

Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

20. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažnosť vykazuje také nedostatky náležitostí predpísaných zákonom, že nie je možné preskúmať splnenie hoci len

procesných podmienok konania pred ústavným súdom, a preto ju z uvedeného dôvodu odmietol už pri jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

21. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

22. Na rámec ústavný súd uvádza, že v rámci svojej judikatúry už uviedol, že právo fyzickej osoby na začatie trestného konania voči označenej osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd (porovnaj II. ÚS 42/00, II. ÚS 398/09, III. ÚS 233/2010, IV. ÚS 423/09). Inak povedané, právo na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je možné vykladať tak, že by garantovalo úspech v konaní, či zaručovalo právo na rozhodnutie, ktoré zodpovedá predstavám sťažovateľa. Právo na vznesenie obvinenia a trestné stíhanie inej osoby alebo na podanie obžaloby voči nej na súde prokurátorom nemožno považovať za súčasť základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, preto k porušeniu týchto práv postupom generálnej prokuratúry nemohlo dôjsť.

Z obsahu podanej sťažnosti vyplýva, že generálna prokuratúra vyhodnotila podanie označené ako trestné oznámenie z hľadiska obsahu ako súčasť obhajoby sťažovateľa, a preto dané podanie bolo postúpené z dôvodu príslušnosti okresnému súdu k predmetnému trestnému konaniu. Tento postup generálnej prokuratúry možno vyhodnotiť ako ústavne konformný, a preto závery vyslovené v predmetnom oznámení generálnej prokuratúry je potrebné považovať za výraz prokurátorského rozhodovania, do ktorého ústavný súd nie je oprávnený v tomto prípade zasahovať.

Keďže v súlade s ústavne konformným postupom generálnej prokuratúry sa konanie vo veci samej nezačalo, nemožno prijať argumenty sťažovateľa o nečinnosti orgánov činných v trestnom konaní. Ústavný súd teda nezistil príčinnú súvislosť medzi podaním označeným ako trestné oznámenie a namietaným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Z uvedených dôvodov tak prichádza do úvahy odmietnutie sťažnosti sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj ako zjavne neopodstatnenej.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

Podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde k rozhodnutiu pripája odlišné stanovisko sudca Milan Ľalík.

V Košiciach 18. júla 2018